

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

17 грудня 2024 року

№ 56–2

Київ

Про розгляд Звіту про результати аудиту відповідності на тему “Здійснення Міністерством охорони здоров’я України закупівель високовартісного обладнання для покращення якості медичної допомоги та діагностики громадян України”

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України “Про Рахункову палату” розглянуто Звіт про результати аудиту відповідності на тему “Здійснення Міністерством охорони здоров’я України закупівель високовартісного обладнання для покращення якості медичної допомоги та діагностики громадян України”.

За підсумками розгляду Рахункова палата

ВСТАНОВИЛА:

1. У 2023 році Міністерство охорони здоров’я України (далі – МОЗ, Міністерство) вперше у централізованому порядку за кошти Державного бюджету України закупило високовартісне медичне обладнання для закладів охорони здоров’я, що забезпечують надання медичної допомоги військовослужбовцям та / або онкологічної медичної допомоги. Фактично закуплено 44 од. обладнання (лінійні прискорювачі, магнітно-резонансні томографи (далі – МРТ), стоматологічний комп’ютерний томограф) на суму 1 636,1 млн грн, проте обґрунтованості придбання саме цього обладнання МОЗ не підтверджено.

Це високовартісне медичне обладнання завдяки закупівлі у значних обсягах, наданню виробниками пільгових умов та роботі державного підприємства “Медичні закупівлі України” (далі – Підприємство) з товарним ринком придбано зі значною економією коштів порівняно з очікуваною вартістю закупівлі – лінійні прискорювачі на 47 відс. та МРТ 1,5 Тесла (з напруженістю магнітного поля не менше 1,5 Тесла) – на 34 відсотки. Водночас у 2023 році жодна одиниця високовартісного медичного обладнання до закладів охорони здоров’я не поставлена. Станом на 01.11.2024 до закладів охорони здоров’я надійшло лише 22 од., ще не поставлено 22 од. обладнання на суму 863,3 млн гривень. Рівень введення в

експлуатацію становив лише 4,5 відс. (введено 2 од.), при запланованих ще на 2023 рік – 100 відсотків. Не введено в експлуатацію 42 од. обладнання на суму 1 599,7 млн гривень.

Зазначене спричинено, зокрема, неналежною організацією МОЗ закупівель високовартісного медичного обладнання.

Доручивши Підприємству збір заявок від структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних державних (військових) адміністрацій та закладів охорони здоров'я, що належать до сфери управління МОЗ, про потребу у високовартісному медичному обладнанні, Міністерство у порушення пунктів 6 та 7 Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для забезпечення здійснення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 березня 2011 р. № 298 (далі – Порядок використання коштів) (у редакції із змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18 листопада 2022 р. № 1292), не здійснило аналізу та контролю за достовірністю і змістом таких заявок: заявки не передбачали підтвердження наявності матеріально-технічної бази та відповідного персоналу. Не збиралися взагалі заявки щодо потреби у стоматологічному комп'ютерному томографі.

МОЗ не визначило критеріїв для оцінки наявних приміщень та матеріально-технічної бази, необхідних для встановлення та експлуатації високовартісного медичного обладнання, та персоналу. Як наслідок, перелік закладів охорони здоров'я для здійснення закупівлі лінійних прискорювачів та МРТ сформований МОЗ без належних обґрунтувань. У подальшому це призвело до необхідності підтвердження структурними підрозділами з питань охорони здоров'я та закладами охорони здоров'я МОЗ потреби у цьому обладнанні. Вінницькою, Волинською, Дніпропетровською, Житомирською, Закарпатською, Івано-Франківською, Київською, Львівською, Одеською, Полтавською, Тернопільською, Харківською, Хмельницькою, Черкаською обласними державними (військовими) адміністраціями та ДНП “Національний інститут раку” зазначені підтвердження надані без урахування реальної оцінки власних можливостей і стану підготовки приміщень для встановлення та введення в експлуатацію лінійних прискорювачів, МРТ. Структурними підрозділами з питань охорони здоров'я ще неодноразово надавалася додаткова інформація щодо матеріально-технічної бази, наявності фінансових ресурсів для розроблення проектно-кошторисної документації на ремонтні роботи, їх проведення, закупівлі додаткового обладнання, необхідного для введення в експлуатацію високовартісного медичного обладнання, яка раніше МОЗ не запитувалася.

2. Неякісна розробка Підприємством медико-технічних вимог до лінійних прискорювачів і МРТ 1,5 Тесла, неналежний розгляд і погодження їх групою експертів та фахівців, що залучалися до роботи Постійної робочої групи МОЗ України з питань профільного супроводу закупівель (далі – Група

експертів та фахівців), і **МОЗ** зумовили подання скарг учасниками закупівель до Антимонопольного комітету України через наявність дискримінаційних вимог. Ці скарги були задоволені та враховані Підприємством у медико-технічних вимогах до такого обладнання шляхом внесення відповідних змін. Разом з тим Порядок використання коштів не визначає процедуру погодження медико-технічних вимог з урахуванням внесених змін.

Неякісна оцінка Підприємством тендерних пропозицій учасників закупівель також спричинила подання учасниками закупівель скарг на рішення Підприємства щодо визначення переможця закупівлі МРТ 3 Тесла (з напруженістю магнітного поля не менше 3,0 Тесла) та відхилення пропозиції учасника закупівлі МРТ 1,5 Тесла, які були задоволені Антимонопольним комітетом України. Як наслідок, це зумовило подовження термінів закупівлі цього обладнання та визнання такою, що не відбулася, закупівлі МРТ 3 Тесла.

3. МОЗ не визначено особливостей розподілу закупленого високовартісного медичного обладнання, що є порушенням вимог абзацу четвертого пункту 10 Порядку використання коштів. Фактично розподіл до закладів охорони здоров'я здійснювався у термін від майже одного до шести місяців. Усі лінійні прискорювачі (15 од.) розподілені лише через шість місяців після укладання договорів про закупівлю та 57 відс. МРТ (16 од.) – через 2,5 місяці.

При здійсненні розподілу високовартісного медичного обладнання МОЗ не врахувало інформації закладів охорони здоров'я про відсутність у них приміщень для встановлення медичного обладнання, додаткового обладнання, необхідного для введення в експлуатацію високовартісного медичного обладнання, та фінансових ресурсів. Як наслідок, МОЗ частково перерозподілило обладнання до інших закладів охорони здоров'я та неодноразово змінювало умови договорів у частині збільшення термінів поставок. Збільшення термінів поставок МРТ у свою чергу спричинило збільшення терміну попередньої оплати з 12 до 18 місяців та внесення змін до нормативно-правових актів. Станом на 01.11.2024 в бухгалтерському обліку Підприємства обліковується дебіторська заборгованість у сумі 863,3 млн грн – 52,8 відс. загального обсягу перерахованих коштів.

4. Підприємством не забезпечено належного виконання умов договорів про закупівлю у частині контролю за оформленням документів для проведення оплати та постачання високовартісного медичного обладнання. У документах для проведення оплати за усіма сімома договорами про закупівлю немає назви виробника, країни виробництва, номера партії або серійного номера, строку служби та / або експлуатації. Заявки та уточнюючі заявки на поставку обладнання за п'ятьма договорами не містять інформації про адреси пунктів поставки. У переважній більшості документів щодо постачання (пакувальні листи, товарно-транспортні накладні) не вказана інформація щодо реквізитів договору, найменування замовника і постачальника, адреси пункту поставки,

умов транспортування і зберігання та є певні невідповідності щодо параметрів вантажу.

Підприємством підписані видаткові накладні, які підтверджують отримання п'яти одиниць МРТ загальною вартістю 195,2 млн грн, за наявності актів контролю кількості, комплектності та якості товару, оформлених з недотриманням умов договорів про закупівлю. Інформація, зазначена в актах, не підтверджує відсутність будь-яких зауважень у закладів охорони здоров'я щодо кількості, комплектності та якості поставленого обладнання. Як наслідок, Підприємство втратило юридичну можливість пред'явлення претензії у разі виявлення невідповідностей у кількості, комплектності та якості обладнання під час його встановлення та введення в експлуатацію, що створило ризики додаткових витрат у подальшому.

5. МОЗ не забезпечено здійснення належного контролю за встановленням та введенням в експлуатацію закупленого високовартісного медичного обладнання, чим не дотримано вимог абзацу десятого пункту 7 Порядку використання коштів. МОЗ та Підприємство не володіють інформацією про місця зберігання та стан дотримання визначених виробником умов зберігання поставлених до закладів охорони здоров'я лінійних прискорювачів.

За інформацією закладів охорони здоров'я, на 25.10.2024 у 11 з них (заклади Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Житомирської, Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Тернопільської, Харківської, Хмельницької областей та ДНП “Національний інститут раку”) готовність приміщень для встановлення МРТ та лінійних прискорювачів становить від 20 до 80 відсотків. Чотири заклади (Одеської, Полтавської, Тернопільської та Черкаської областей), готовність приміщень яких 90-100 відс., не мають дозиметричного обладнання та / або комп'ютерного томографа, без яких не може бути введений в експлуатацію лінійний прискорювач. КНП Київської обласної ради “Київська обласна клінічна лікарня” роботи з капітального ремонту приміщення для МРТ не розпочало, оскільки повторно оголошена закупівля таких робіт відмінена через незавершення оскарження попередньої закупівлі. Також взагалі не розпочаті роботи з підготовки приміщення для встановлення закупленого МРТ КП “Криворізька міська клінічна лікарня № 2” Криворізької міської ради та Львівським національним медичним університетом імені Данила Галицького.

Лише після завершення аудиту МОЗ здійснено перерозподіл обладнання від КП “Криворізька міська клінічна лікарня № 2” Криворізької міської ради та Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького до інших закладів охорони здоров'я.

МОЗ не ухвалювались належні управлінські рішення для прискорення підготовки приміщень, закупівлі необхідного додаткового обладнання для введення в експлуатацію закупленого медичного обладнання.

Отже, наявні ризики продовження і у 2025 році встановлення та введення в експлуатацію цього обладнання.

З урахуванням викладеного Рахункова палата

ВИРІШИЛА:

1. Звіт про результати аудиту відповідності на тему “Здійснення Міністерством охорони здоров’я України закупівель високовартісного обладнання для покращення якості медичної допомоги та діагностики громадян України” (далі – Звіт) затвердити.

2. Рішення Рахункової палати і Звіт надіслати Верховній Раді України протягом 15 днів із дня затвердження Звіту.

3. Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України і рекомендувати:

- доручити керівникам Івано-Франківської, Львівської, Одеської, Полтавської, Тернопільської, Харківської, Хмельницької та Черкаської обласних державних (військових) адміністрацій до 01.03.2025 вжити заходів для придбання для закладів охорони здоров’я, яким поставлені закуплені МОЗ у 2023 році лінійні прискорювачі, додаткового обладнання, необхідного для їх введення в експлуатацію;

- доручити керівникам Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Івано-Франківської, Київської, Тернопільської та Харківської обласних державних (військових) адміністрацій до 01.03.2025 вжити дієвих заходів для завершення підготовки приміщень до встановлення та введення в експлуатацію лінійних прискорювачів, МРТ, розподілених до закладів охорони здоров’я згідно з наказами МОЗ від 22.01.2024 № 111 (зі змінами) та від 21.03.2024 № 489 (зі змінами).

4. Рішення Рахункової палати і Звіт надіслати Міністерству охорони здоров’я України і рекомендувати до 01.03.2025:

- розробити і внести на розгляд Кабінетові Міністрів України проєкт постанови Кабінету Міністрів України щодо внесення змін до Порядку використання коштів у частині визначення терміну видання МОЗ або Підприємством наказу про розподіл медичного обладнання;

- проаналізувати причини довготривалого невстановлення та невведення в експлуатацію високовартісного медичного обладнання та ухвалити ефективні управлінські рішення;

- визначити особливості розподілу медичного обладнання та критерії, з урахуванням яких здійснюватиметься розподіл медичного обладнання закладам охорони здоров’я;

- переглянути склад Групи експертів та фахівців з метою включення до неї осіб, які мають відповідні знання для оцінки медико-технічних характеристик медичного обладнання, що є предметом закупівлі;

- визначити структурний підрозділ МОЗ, який буде відповідальний за здійснення контролю за встановленням та введенням в експлуатацію високовартісного медичного обладнання, придбаного за рахунок бюджетних коштів;

- застосувати заходи впливу стосовно посадових осіб Фінансово-економічного департаменту МОЗ, посадові обов'язки яких передбачали виконання завдань з організації збору та узагальнення заявок на централізовану закупівлю медичного обладнання за бюджетні кошти від структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних державних (військових) адміністрацій та інших юридичних осіб.

5. Рішення Рахункової палати і Звіт надіслати Підприємству та рекомендувати до 01.02.2025:

- визначити структурний підрозділ, який здійснюватиме контроль за належним оформленням документів щодо оплати та постачання згідно з умовами договорів про закупівлю, із внесенням відповідних змін до положення про цей структурний підрозділ. Також передбачити у положенні про цей структурний підрозділ відповідальність за неналежне здійснення таких функцій;

- передбачити у положенні про структурний підрозділ, до повноважень якого віднесено питання оцінки тендерних пропозицій учасників закупівель на відповідність вимогам тендерної документації, відповідальність посадових осіб за неналежне здійснення такої оцінки.

6. Оприлюднити рішення Рахункової палати і Звіт на офіційному вебсайті Рахункової палати.

7. Голові Рахункової палати Ользі Піщанській забезпечити надсилання до Верховної Ради України інформації про стан виконання об'єктами контролю рішення Рахункової палати протягом 45 днів з дня отримання інформації від об'єктів контролю.

8. Контроль за виконанням цього рішення покласти на Голову Рахункової палати Ольгу Піщанську.

Голова

Ольга ПИЩАНСЬКА